

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

**Матеріали всеукраїнської
науково-практичної конференції
«Сучасні виклики та
перспективи розвитку
економіки і бізнесу»
6 грудня 2023 р.**

Запоріжжя — 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ДМИТРА МОТОРНОГО**

**ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ
ТА БІЗНЕСУ**

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ І БІЗНЕСУ**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

6 грудня 2023 р.

**Запоріжжя
2023**

УДК [33+65+338.48+339.9+355.018](043)

Т 13

Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу: зб. тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2023 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: ТДАТУ, 2023.

Збірник містить матеріали учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу». У тезах доповідей збірника висвітлено результати досліджень сучасних проблем та перспектив розвитку економіки, бізнесу та туризму в Україні, міжнародних економічних відносин, визначені аспекти сталого розвитку регіонів країни.

Матеріали збірника будуть корисними для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів, фахівців, що працюють за зазначеними напрямками.

Матеріали публікуються в авторській редакції

ISBN

© Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, 2023

Організаційний комітет конференції

Колокольчикова І. В. – голова організаційного комітету, д.е.н., професор, декан факультету економіки і бізнесу ТДАТУ

Коноваленко А. С. – заступник голови організаційного комітету, д.е.н., директор Науково-дослідного інституту соціально-економічного розвитку регіону ТДАТУ

Макаренко П. М. – член-кореспондент академії НААН України, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету

Болтянська Л. О. – к.е.н., доцент, завідувачка кафедри економіки і бізнесу ТДАТУ

Сиротюк Г. В. – к.е.н., доцент Львівського національного університету природокористування

Власюк Ю. О. – к.е.н, доцент ВСП Хмельницького політехнічного фахового коледжу Національного університету «Львівська політехніка»

Зміст

Секція 1.

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Болтянський Б. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ	8
Василина О. Р., Лавецький І. О. ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО - НАЙБІЛЬШ ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	10
Васильченко О. О. ВПЛИВ ФАКТОРІВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ	12
Єрємін І.Л., Голуб Н.О. СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ	15
Нехай В. В., Іконніков Д. ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО МЕСЕНДЖЕРА	18
Русінова О.Г., Голуб Н.О. КАНАЛИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ, ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА	20
Салін С. В. ПЕРЕВАГИ БЛОКЧЕЙНУ В ЮРИДИЧНОМУ СЕКТОРІ	22
Селіванова Є.В., Голуб Н.В. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ ГРОМАДЯН У РАЗІ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ	24
Черевко Г. В. ВІЙНА В УКРАЇНІ: НАСЛІДКИ ДЛЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	27
Яців С. Ф. ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	29

Секція 2.

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Братко В. М., Цвілий С. М. РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ТУРИЗМУ	32
Демко В. С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ	34
Демко В. С., Попова А. Г. СВІТОВІ ІННОВАЦІЙНІ ТРЕНДИ В КУЛЬТУРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	37
Жарченко В. Ю., Цвілий С. М. МОБІЛЬНІ ГІДІ У ЯКОСТІ ТРЕНДУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ	40
Зла Р. А., Демко В. С. РОЗВИТОК КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	43
Колокольчикова І.В., Лепетченко Д.М. ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	45
Кукіна Н. В., Душак А., Душак М. СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ	47
Оболенцева Л. В., Діасамідзе М. М. ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ	49
Підлужна О. Б. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	50
Пісецький М. М. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ УКРАЇНИ У БЕЗПЕКОВОМУ КОНТЕКСТІ	52

*Секція 3.***ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Бандура І. І., Сокот О. Є. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ХЛІБО-БУЛОЧНИХ ВИРОБІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЇСТИВНИХ ГРИБІВ ТА ПРОДУКТІВ ЇХНЬОЇ ПЕРЕРОБКИ	57
Болтянська Л. О. ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	59
Власюк Ю. О. ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КАЙДЖЕН У ДІЯЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	61
Єременко А.А., Голуб Н.О. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, НЕОБХІДНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	63
Завадських Г. М., Кукіна Г. В. ІНВЕСТИЦІЇ В АГРАРНИЙ СЕКТОР: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ	66
Завадських Г. М. ІМПАКТ-ІНВЕСТИЦІЇ І СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В СТВОРЕННІ СОЦІАЛЬНОГО ВПЛИВУ	68
Завадських Г. М., Ковнацька О. С. РЕЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	70
Зеленецька Д.О., Голуб Н.О. СУТНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ ТА ЇЇ МІСЦЕ І РОЛЬ У СТРАХОВОМУ БІЗНЕСІ	72
Колач С. М., Періг Ю. А. НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	75
Коноваленко А.С. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	78
Красномовець В. А. ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	80
Кукіна Н. В., Петлюк Н. І. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОПОЗИЦІЇ СОНЯШНИКУ НА ВНУТРІШНЬОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	82
Лисак О. І. ДРОПШИПІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В ЕЛЕКТРОННІЙ ТОРГІВЛІ	84
Мельник О. В. МЕТАПРОСТІР ЯК ІННОВАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	87
Павлова М. Б. БІЗНЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	90
Прус Ю. О., Сафарова А. С. ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	91
Тебенко В. М. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	93
Черевко І. В. ЗМІНИ КЛІМАТУ ЯК ЧИННИК ДИВЕРСИФІКАЦІЇ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	97

*Секція 4.***ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ**

Березівський З. П., Кривов'яза В. О. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ	100
---	-----

Козак В. М. СУТНІСНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-РЕСУРСНОЇ СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ В ЦИФРОВІЗОВАНІЙ ЕКОСИСТЕМІ	101
Красномовець В. А., Бойко Н. С. ВПЛИВ СТАНДАРТИЗАЦІЇ НА ЯКІСТЬ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ	104
Ортіна Г. В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЦЕ РЕАЛІЗАЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	106
Сиротюк Г. В. СУЧАСНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	108
Степанюк Р. С. ЧИННИКИ СТІЙКОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	110

Секція 5.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Волкова О. В. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ	115
Костякова А. А., Хома А. Р. СТРАТЕГІЯ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ МІЖ КРАЇНАМИ СВІТУ	118
Почерніна Н. В., Виноградова Д. В. ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	121
Почерніна Н. В., Муха В. М. ЗДОБУТКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН СВІТУ У РАКУРСІ МІЖНАРОДНИХ ІНДЕКСІВ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	124
Почерніна Н. В. ПЕРЕВАГИ У ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ ЯК ЗАСІБ ПОЛІТИКИ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ	126
Савіцький А. В. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЕТАПНІСТЬ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	128

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

Коноваленко А.С.

д.е.н., доцент,

професор кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Сучасний бізнес в Україні стикнувся з загрозами та викликами, пов'язаними з військовими діями на території України, окупацією територій, необхідністю релокацію бізнесу, забезпечення його життєздатності під час блекаутів, втратою кадрового потенціалу, руйнуванням виробничих потужностей тощо. Водночас, все частіше постає питання необхідності визначення стратегії розвитку бізнесу у довгостроковій перспективі з орієнтиром на інтеграцію до європейського простору, що привертає увагу дослідників, науковців, експертної спільноти. З іншого боку, науковців стикнулись з проблемою різниці сприйняття самого поняття «відбудова економіки», «відновлення України», відсутнє єдине розуміння того, що саме мається на увазі під подальшим стратегічним розвитком цілісності економічної системи держави в цілому, так і окремих галузей зокрема [1, с.142].

Міжнародним фондом «Відродження» за підтримки Європейського Союзу було ініційовано проведення дослідження з метою визначення сприйняття громадським суспільством вектору відновлення України, пріоритетів подальшого розвитку та ризиків, що можуть ускладнити процес ефективної відбудови. Відновлення України передбачає як відбудову фізичної інфраструктури, відновлення людських ресурсів, так і створення передумов для відновлення людських ресурсів й відновлення соціальних, міжнародних, економічних зв'язків [2, с.9].

За результатами проведення глибинних інтерв'ю в ході здійснення якісного дослідження було визначено ключові напрями подальшого відновлення України:

1. Необхідність позбавлення радянської спадщини та деколонізація країни (як переосмислення історії, спадку та впливу культур попередніх історичних періодів) на загальнонаціональному, інституціональному та особистісному рівнях, через зміну сприйняття цінності державності України, ;
2. Відновлення взаємної довіри та формування нового суспільного договору;
3. Модернізація та реформування, у тому числі переосмислення економічної моделі розвитку країни.

Практична площина концептуальних змін стосується архітектури суб'єктів і процесів відновлення, пріоритетних напрямів та заходів для досягнення результатів.

Концептуальна площина концептуальних змін в Україні передбачає переосмислення фундаментальних принципів функціонування і розвитку українського суспільства та держави після війни [2, с.5].

За результатами дослідження визначено, що подальші економічні реформи мають бути спрямовані на реформування податкової системи, дерегуляційної реформи, трансформації системи корпоративного управління, перебудови системи функціонування Державної митної служби, реформи енергетичного сектору, земельної реформи тощо. Однак, це неможливо здійснити без посилення спроможності громад, формування відповідальності громадян за розвиток територій, інвестиції у розвиток громад тощо.

З огляду на необхідність забезпечення взаємодії усіх суб'єктів заради відновлення України актуальним є впровадження Quadruple Helix моделі (рис. 1), що передбачає інноваційне забезпечення економіки на основі взаємодії науки та освіти, діяльності державних органів влади та інституцій, залучення громад та активного соціуму на принципах доброчесності та демократичних цінностей. Застосування даного підходу забезпечить встановлення правил та

принципів стимулювання інноваційної діяльності, що не суперечить законам ринкової саморегуляції [3, с.9]. Дана модель зосереджується на взаємодії чотирьох основних підсистем у інноваційних системах та дозволяє забезпечити поєднання державного, ринкового та соціального регулювання формує сприятливі умови для створення ефективних моделей та політики реалізації цілей сталого розвитку суспільства через формування рамок та забезпечення достатнього рівня контролю додержання правил поведінки на ринку інноваційних товарів і послуг.

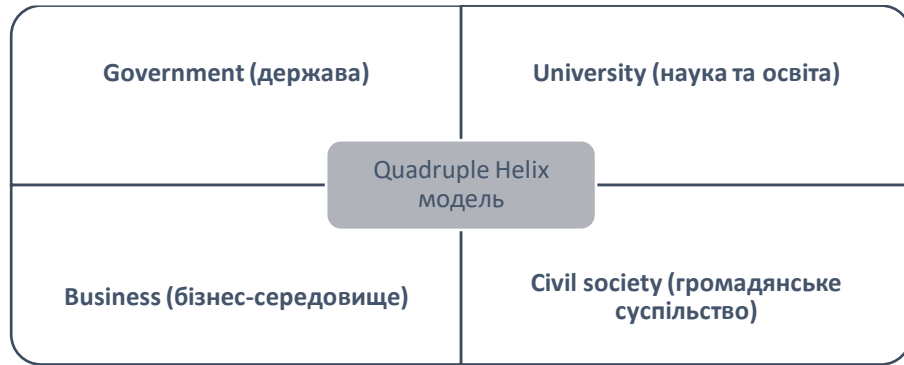

Рис. 1. Quadruple Helix модель впровадження інноваційних змін при визначенні європейського вектору розвитку

Стратегічний вектор розвитку бізнесу має передбачати ключові напрями, зокрема, сталий розвиток інноваційного простору, забезпечення інклюзивності діяльності підприємств для безбар'єрності для людей з інвалідністю, врахування природоорієнтованих рішень, впровадження циркулярної економіки та напрямів біоекономіки тощо.

Водночас, українські підприємці наразі зосереджені на забезпеченні виживання бізнесу, мало приділяючи увагу перспективному розвитку. Підприємства мають забезпечувати здійснення господарської діяльності, створювати нові робочі місця, сплачувати податки. За таких умов роль економічної науки у реалізації ключових напрямів євроінтеграційного розвитку бізнесу передбачає визначення вектору здійснення наукових досліджень, проведення аналітичної роботи, визначення прогнозів та трендів, генерації нових знань, впровадження інновацій, забезпечення трансферу технологій, здійснення апробації та впровадження наукових здобутків. Вбачаючи те, що найважливішим завданням, є відновлення людського ресурсу, необхідним стає державна підтримка освіти задля забезпечення потреби у фахівцях, формування інтелектуального потенціалу суспільства [2, с.59].

Центральною ланкою у забезпеченні європейського вектору розвитку бізнесу є діяльність органів влади, що мають забезпечити завдання стратегічної рамки та визначення пріоритетів відновлення, розробити нормативно-правову базу, забезпечити консолідацію інформації про потреби громад, формування єдиної бази даних, здійснити аналіз потреб та запитів про необхідність надання підтримки тому чи іншому сектору економіки. Важливим постає завдання залучення агентів змін до співпраці та взаємодії, здійснення експертизи та створення робочих груп, здійснення координації, відновлення інфраструктури, надання всебічної підтримки (у т.ч. фінансової, організаційної, інформаційної тощо). Залучення потенційних інвесторів та міжнародної підтримки.

Таким чином, всебічний аналіз проблематики забезпечення європейського вектору розвитку бізнесу, залучення учасників до впровадження інноваційної політики здатне забезпечити трансформацію та відновлення української економіки у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Коноваленко А.С. Напрями підвищення ефективності управління проектами. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки). 2023. № 2 (48). С. 140-147
2. Відновлення України: пріоритети, ризики, включеність. Міжнародний фонд «Відродження» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.irf.ua/publication/ukraine-recovery-cs-research-ua/> (дата звернення 21.11.2023 р.)
3. Болтянська Л.О. Вибір ідеї та фінансування стартапів // Л.О. Болтянська, Л.О. Андреева, О.І. Лисак // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2021. №1.(43) С.5-12 DOI: 10.31388/2519-884X-2021-43-5-11 URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/14978>

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Красномовець В. А.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Зростаюче занепокоєння щодо зміни клімату та викидів вуглецю призвело до запровадження низки глобальних, національних і місцевих ініціатив, спрямованих на захист планети та створення більш стійкого майбутнього. Одним з таких підходів є розвиток екологічного або зеленого менеджменту.

Екологічний менеджмент — це підхід до управління організацією, спрямований на зменшення впливу бізнес-операцій на навколишнє середовище, одночасно підвищуючи ефективність і прибутковість бізнесу. У центрі уваги екологічного менеджменту – стійкість, а також прийняття рішень і вжиття дій, які є екологічно відповідальними, соціально вигідними та економічно життєздатними. У цій статті обговорюватиметься концепція екологічного менеджменту, його важливість, переваги та проблеми, а також стратегії впровадження практик зеленого менеджменту в організаціях [3].

Екологічний менеджмент — це проактивний підхід до управління бізнесом таким чином, щоб мінімізувати вплив його діяльності на навколишнє середовище. Це передбачає прийняття стратегій і практик, які зменшують відходи, зберігають енергію та природні ресурси, а також мінімізують забруднення. Екологічний менеджмент виходить за рамки простого дотримання екологічних норм; це передбачає взяти на себе провідну роль у захисті навколишнього середовища та сталому розвитку [3].

За своєю суттю екологічне управління полягає в усвідомленні того, як організаційна поведінка, методи роботи чи методи виробництва впливають на навколишнє середовище, і що може зробити кожне підприємство, щоб зменшити свій «слід» на навколишнє середовище та покращити свій бізнес. Це може включати такі заходи, як:

- зменшення забруднення;
- впровадження ініціатив щодо переробки та зменшення відходів;
- використання стійких ланцюжків постачальників і виробництва;
- збільшення використання відновлюваної та зеленої енергії;